

Voorzitter: M. Martinez Doubiani (D66)

Namens de raad: S. Middelhuis (GL), R. Gierkink (PvdA), M. Gietema (D66), J. Bosma (PvdD), Y. Menger (Stadspartij), F. Mertens (SP), F. Veenstra (VVD), P. Vermerris (S&S), A. Matz (CU), S. Kooi (CDA), M. Hekert (PvhN), K. Blauw (PVV)

Namens het college: M. Molema (wethouder)

Namens de griffie: A. Viersen

Actieplan mentale gezondheid

00:14:53

Voorzitter: Goedenavond. Welkom bij deze meningsvormende sessie over het actieplan mentaal gezondheid jongeren. Naar aanleiding van de collegebrief over het actieplan mentaal gezondheid jongeren is deze meningsvormende sessie geagendeerd door de fracties van D66, ChristenUnie en Student en Stad. Er hebben zich geen sprekers gemeld, dus het woord is gelijk aan de raad. Voor deze sessie hebben we negentig minuten. Maximum spreektijd per fractie is maximaal vier minuten. Voor het college is dat twintig minuten. Exclusief interrupties.

00:15:33

Voorzitter: De eerste termijn is bedoeld voor eventuele politieke vragen, dus geen technische aan het college en in deze termijn worden geen interrupties toegestaan. Tweede termijn is bedoeld voor uw woordvoering of voor eventueel debat. Wie wil het eerste termijn aftrappen? Student en Stad.

00:15:54

De heer Vermerris: Dank u wel, Voorzitter. Ik heb een tweetal vragen. Wanneer is dit actieplan voor de wethouder echt geslaagd? Naar aanleiding van de onduidelijkheid van de SPUK mentale gezondheid in afgelopen begroting, de wethouder zou erop terugkomen: hoe groot acht de wethouder de kans dat er komende jaren nog een SPUK mentale gezondheid jongeren zal komen richting de gemeente? Dank u wel.

00:16:22

Voorzitter: Dank u wel. Welke andere fractie mag ik het woord geven voor vragen? ChristenUnie.

00:16:30

Mevrouw Matz: Bedankt. Het gaat in het actieplan over verschillende data die worden genoemd: het opzetten van en aansluiten bij een platform eind dit jaar, een campagne voor vindbaarheid in november, het opzetten van een onderzoeksplan voor dit platform eind dit jaar. Gaat het echt lukken voor het einde van het jaar?

00:16:52

Voorzitter: Dank u wel. Zijn er nog andere fracties met vragen? PvdA.

00:16:57

Mevrouw Gierkink: Bedankt. Ongelijk investeren wordt genoemd in de analyse die in het plan gemaakt wordt. Wij konden daar verder geen acties of interventies op zien. We waren benieuwd of die verder meegenomen worden in het onderzoek? En of er nagedacht is over een ambitie, dat het verschil in zoveel jaar zoveel procent kleiner is geworden. Daarnaast omdat het actieplan vanaf twaalf jaar is, vroegen we ons af

hoe wij gaan garanderen dat die doorlopende lijn vanaf jongere leeftijd is, omdat de mentale problematiek natuurlijk al voor twaalfjarige leeftijd zich kan ontwikkelen.

00:17:36

Voorzitter: Dank u wel. De VVD wil een vraag stellen.

00:17:44

De heer Veenstra: Bedankt voor het woord. In het stuk ontbreken zekere doelstellingen. Er wordt geschreven dat er zeker tien jaar nodig is om resultaat te zien. Dat is begrijpelijk met lange termijn plannen. Hoe gaat het college over tien jaar de resultaten toetsen? De vindbaarheid is een belangrijk speerpunt. Kan het college de resultaten van een betere vindbaarheid meten? Wat is de toekomstverwachting van het plan? Hoe ziet het college dat voor de toekomst? Zou er in de toekomst meer budget nodig zijn? Ziet het college een rol weggelegd voor de ouders of verzorgers in de ondersteuning voor de mentale gezondheid van jongeren?

00:18:33

Voorzitter: Dank u wel. De Partij voor het Noorden heeft een vraag.

00:18:42

De heer Hekert: Voorzitter, dank u wel. In het plan staat dat de komende jaren aanpak of focus gevraagd wordt. Dan zal het document regelmatig een update nodig hebben. Wij vroegen ons af in hoeverre de raad betrokken wordt bij deze ontwikkelingen.

00:18:54

Voorzitter: Dank u wel. Zijn er nog fracties die vragen hebben aan het college of aan de wethouder? Nee. Dan geef ik voor beantwoording het woord aan de wethouder, wethouder Molema.

00:19:09

Mevrouw Molema: Dank u wel. Ik ben blij dat jullie dit geagendeerd hebben. Er is ongelooflijk hard aan gewerkt door onze ambtenaren, maar ook door allerlei partners, samen met jongeren. Het is fijn dat u als raad de tijd neemt om daar met elkaar bij stil te staan. U ziet dat het een actieplan is van 2024. We hebben iets gedaan wat best veel lef vraagt. We hadden geld voor 2024. Dan maken we een actieplan met de tekst: we gaan ons uiterste best doen om te zorgen dat daar straks geld vanuit de regio voor beschikbaar komt. Die gesprekken worden straks allemaal nog gevoerd. Wij hebben als regio vijf miljoen aan SPUK IZA-middelen. Dat wordt ieder jaar verdeeld. Dat geld is er tot 2026. Je ziet dat mentale gezondheid echt een thema is. Je ziet dat met name de STORM-aanpak en de KOPP-kinderen daar goed in zitten. Daar is vanuit het MPG geld voor. Dat lukt ons wel.

00:20:05

Mevrouw Molema: Of het ons lukt om alles uit dit plan te financieren uit regionale middelen kan ik op dit moment niet zeggen. Op het moment dat de begroting er straks ligt, zou ik daar graag een update over willen geven. Dat geld wordt aan het einde van het jaar verdeeld. U vraagt een aantal punten over doelstellingen en concrete resultaten. Dat is heel lastig om aan te geven. Als je een plan maakt voor een jaar, wetende dat er in de regio een plan ligt: een Regioplan, waarin hele concrete doelstellingen staan. Ik heb ze niet helemaal scherp, maar daar staat in: binnen zoveel jaar willen we de gezondheidsverschillen in ieder geval de onderkant

van de mensen die het kortst leven, willen we langer laten leven. Die verschillen langzaam verkleinen. Daar zitten die concrete doelstellingen in. Daar draagt dit nu natuurlijk aan bij.

00:20:59

Mevrouw Molema: De vraag: wanneer is het geslaagd voor de wethouder? Je kunt twee dingen zeggen: er is landelijk een ontwikkeling op mentale gezondheid van jongeren, dat je ziet dat de problematiek enorm stijgt. Dat zien jullie terug in het actieplan. Je zou kunnen zeggen: als wij het beter gaan doen dan landelijke lijnen, zijn we op de goede weg. Op het moment dat het landelijk door blijft stijgen en wij stijgen minder hard, doen we het heel goed. Op het moment dat het landelijk daalt en wij dalen harder, doen we het ook heel goed. Daar zou ik hem aan willen verbinden.

00:21:28

Mevrouw Molema: Over de GGZ: we zien dat daar een enorme druk op zit. Wat je doet met dit actieplan is een oplossing zoeken voor jongeren buiten het zorgstelsel. Buiten de medische setting. Het zou erg mooi zijn als we zien dat daar een toename aan is. Dat kunnen we terugzien in contacten bij @Ease of bij jongeren die straks gebruik gaan maken van Jimmy's of van andere voorzieningen. Die vanuit de STORM geholpen worden of vanuit de KOPP-aanpak. Volgens mij kun je dat voor alle interventies zeggen. Op het moment dat we daarmee de druk afhalen van de GGZ zijn we goed bezig. Zodat er meer plek is voor mensen die het op dat moment echt nodig hebben en die in crisis te zitten.

00:22:15

Mevrouw Molema: De vraag: gaat het echt allemaal lukken voor het einde van het jaar? Een hele terechte vraag. We hebben wat personele wisselingen gehad op mentale gezondheid. Ik krijg door dat het wordt gezien als een uitdaging, maar nog niet onmogelijk. Wat ik als raad zou willen meegeven: op het moment dat het ons niet lukt, zou het heel mooi zijn als we het geld wat overblijft van 2024 door kunnen schuiven naar 2025. Zodat we in ieder geval daar wat ruimte in hebben. Dat krijgt u via de reguliere financiële rapportages voorgesteld. We doen ons uiterste best om de acties die erin zitten dit jaar in gang te zetten. Waarbij we natuurlijk afhankelijk zijn van heel veel partners.

00:22:58

Mevrouw Molema: Ongelijk investeren zit sowieso in ons lokale gezondheidsbeleid. Ik zou op mentale gezondheid daar iets op mee willen geven. Het coalitieakkoord zegt ongelijk investeren. Wat je ziet met mentale gezondheid van jongeren is dat het niet zo werkt in de praktijk. Het is niet zo dat kinderen die opgroeien in een wijk met een hogere CIS-score geen mentale problemen hebben. In de volle breedte zie je mentale problematiek.

00:23:27

Mevrouw Molema: We bieden hiermee een aanbod wat algemeen toegankelijk is voor iedereen. Ik zou daar geen verschil in willen maken. We zijn ooit het gesprek met u als raad begonnen over een aanpak voor studenten. Daarvan hebben wij toen vanuit het college gezegd: doe het niet alleen voor studenten, maar pak jeugd en jongvolwassenen in de totale breedte. Ook jongeren die net werken lopen tegen heel veel vraagstukken aan. Op het moment dat de problematiek daar aanleiding toe geeft, zetten we specifiek in op bijvoorbeeld huiselijk geweld. We weten dat dat voor

een deel met armoede te maken heeft. Daar zetten we extra in op gebieden met een lage CIS-score. Bij andere aanpakken zoals Jimmy's: laten we ons vooral inzetten voor de kinderen en de jongvolwassenen die het nodig hebben.

00:24:17

Mevrouw Molema: Garanderen een doorlopende lijn voor kinderen jonger dan twaalf jaar: dat is iets waar mijn collega vanuit onderwijs natuurlijk enorm mee bezig is. Vanuit jeugdzorg loopt de ondersteuning sowieso door. U ziet bij de interventie dat een aantal breed beschikbaar is voor iedereen. Daar zit een lijn in. Dat kan altijd beter. Er zit altijd een hele harde knip in als je achttien bent. We voeren gesprekken over hoe we dat wat soepeler kunnen laten lopen. We doen ons uiterste best om een goede lijn te houden.

00:24:50

Mevrouw Molema: De VVD: ontbrekende doelstellingen. Daarvan heb ik al gezegd dat het vooral in het Regioplan zit. Als u op Regioplan is Groningen googelt, komt u op een website waar alle plannen staan van alle regio's. Bij Groningen staat exact wat er allemaal is aan documenten rondom gezondheidsbreed. Daar staat een mentaal gezondheidsplan voor de hele regio. Daar zitten de concrete doelstellingen in. Over het meten van de vindbaarheid heb ik al wat gezegd. Dat gaat over het bereik of het gebruik van voorzieningen. De toekomstverwachting van het plan hangt heel erg af van hoe we in de regio het gesprek daarin voeren. Jullie weten dat er rondom de sociale agenda aandacht voor het mentale welzijn van jongeren is. Daar zal echt een vervolg in komen.

00:25:37

Mevrouw Molema: De rol van ouders en verzorgers is een maatschappelijke discussie. Die is een beetje doodgebloed, want rondom de hervormingsagenda is heel erg gevoerd: niet alle ellende van de wereld kun je wegpoetsen met psychologen. Dat hoort soms bij het leven. Je merkt dat dat heel erg stil is. We kijken hoe we maatschappelijk dat gesprek weer meer op gang krijgen. Dat kunnen we niet alleen doen. Ouders hebben daar ook een rol in. Dat is iets wat we als maatschappij met elkaar doen. Waarbij je ziet dat de sociale norm echt enorm veranderd is over mentaal welbevinden. We proberen vooral landelijk op de agenda te zetten dat we daar hulp in nodig hebben. Dat is volgens mij iets wat in heel Nederland speelt. Daar zie je iedereen enorm mee worstelen hoe we dat gesprek op een goede manier voeren en langzaam weer teruggaan en normaliseren. Dat het normaal is dat je af en toe een keer niet lekker in je vel zit en dat dat niet meteen vraagt om een psychiater.

00:26:33

Mevrouw Molema: De laatste vraag van de Partij voor het Noorden, in hoeverre de raad betrokken wordt bij de ontwikkelingen. U wordt in ieder geval jaarlijks op de hoogte gehouden van het lokale gezondheidsbeleid wat we het afgelopen jaar gedaan hebben. Dit actieplan valt daar wat mij betreft onder. En wat we het komende jaar gaan doen. Daarnaast wordt u regelmatig op de hoogte gehouden van alles wat we in de regio doen. Ik weet dat er nu in de regio gewerkt wordt aan een grotere aanvraag rondom mentale gezondheid. De hele GGZ-kant om dat op een andere manier te doen en te transformeren. Op het moment dat daar wat moois uitkomt

zullen we u natuurlijk daarover informeren. Volgens mij ben ik dan ingegaan op alle vragen.

00:27:12

Voorzitter: Dank u wel wethouder, voor de beantwoording van de vragen. Ik kijk in de raad of alle vragen inderdaad beantwoord zijn. Of er nog andere vragen over zijn gebleven? Dan kunnen wij door naar het tweede termijn waar u met elkaar in debat gaat over de agendering die hier besproken wordt en het stuk van de actieplan mentaal gezondheid jongeren. Wie mag ik het woord geven? Welke fractie mag ik het woord geven? Mevrouw Gietema, D66.

00:27:43

Mevrouw Gietema: Dank voor het woord. Ik denk dat het belangrijk is dat we het actieplan hier vandaag met elkaar bespreken. Dat daar breed draagvlak voor is. Dat is tekenend voor onze gemeente en de regio. Om met de deur in huis te vallen moet ik zeggen dat dit actieplan niet heel bevorderlijk is geweest voor mijn eigen mentale welzijn. Ik heb er afgelopen nacht lang van wakker gelegen, omdat ik ervaar dat verhalen en gevoelens van mensen die ik heb gesproken, niet helemaal kan matchen met conclusies in het plan. Je hoopt als politicus met een voorstel te komen vanuit de raad om een soort impuls te geven. Dat geeft een gevoel van machteloosheid en ergens een stukje teleurstelling. Al moet ik zeggen dat ik blij ben met de nadere toelichting van de wethouder dat er veel meer gebeurt dan wat in het plan staat. Volgens mij zijn die regionale ontwikkelingen hoe wij daar als regio Groningen op insteken ontzettend positief. De intenties waren erg gericht op de eigen gemeente die een stukje infrastructuur heeft.

00:28:46

Mevrouw Gietema: Met natuurlijk het feit dat we heel veel jongerenorganisaties en studentenverenigingen hebben. Veel meer onderwijsinstellingen dan andere gemeenten. Twee jaar terug hebben we het voorstel ingediend en raadsbreed gesteund. Met de intentie om die aanpak mentaal welzijn voor jongeren en jongvolwassenen te versterken. Nu ligt dat plan er twee jaar later. In de tussentijd heb ik zelf regelmatig stress ervaren. Ik zie veel vrienden die daarmee te kampen hebben. Tegelijkertijd zie je dat om je heen, herken je het bij jezelf en zie je hoe goed we er hier in de gemeente mee bezig zijn. Ik ben zwaar onder de indruk hoe bijvoorbeeld contracters met de acht grote verenigingen zo professioneel, vrijwillig vanuit het student zijn jongeren van de eigen leeftijd helpt. Ik vind het echt jammer dat alleen in het stuk met de Hackathon naar deze partij wordt gewezen. Ik vind dat zij veel meer aandacht en eer verdienen. Dat wij hier met elkaar veel meer van kunnen leren.

00:29:42

Mevrouw Gietema: De cijfers van twee jaar terug waren aanleiding voor het plan. De cijfers van nu zijn er niet veel beter op geworden. Volgens mij is de urgentie minstens zo groot als twee jaar geleden. Dan bekijk ik het actieplan met de bril op die ik net schets. Dat we twee jaar geleden voor hebben gestemd. Dat we er al twee jaar mee bezig zijn en de Hackathon anderhalf jaar geleden al plaatsvond. Dan denk ik: wat hebben we anderhalf jaar lang gedaan? Regionaal doen we veel en ik weet dat het veel tijd kost. Ondertussen krijg je veel signalen van jongeren: ik voel me niet gehoord en het is een hele kluit om die stap te zetten naar hulp. Volgens mij moeten

we niet alleen inzetten op het aanbod, want dat moet toegankelijk zijn. Het is belangrijk om daarover te communiceren, maar het is net zo belangrijk om de jongeren die wel die stap zetten, die waarschijnlijk al veel verder mentaal heen zijn in mate van complexiteit of ernst, dat we daar goed voor klaarstaan.

00:30:40

Mevrouw Gietema: Ik ben blij dat we extra inzetten op het programma wat Life Skills heet. Dat is ontzettend effectief. Ik had graag gezien dat we daar juist wat meer op zouden inzetten. Ik wil de raadsleden hier uitnodigen om na te denken over hoe wij een bestedingsplan voor komend jaar en het jaar daarna kunnen vormgeven met elkaar. Waarin we heel goed kijken hoe we die middelen inzetten. Met in ieder geval het aandachtspunt vanuit D66 dat het in ieder geval breder mag worden aangevlogen. Met gebruik van landelijke middelen: MIND Us bijvoorbeeld. Met De Checkers waar Maxima een grote trekker in is. Hoe je de ouders, de jongeren om jongeren heen stimuleert dat gesprek met elkaar aan te gaan. Het valt me op dat we investeren in communicatie terwijl deze organisaties heel veel zelf communiceren.

00:31:32

Mevrouw Gietema: Ik zou willen meegeven dat de gemeente een iets kleinere rol speelt. Vooral faciliterend en ondersteunend waarmee we als gemeente een grotere impact kunnen genereren en de organisaties die dicht op de jongeren staan nog meer in hun kracht zetten en van betekenis laten zijn voor de jongeren. Daarmee sluit ik af. Ik ben heel benieuwd in hoeverre partijen hier willen meegaan om te gaan voor een bestedingsplan voor de komende twee jaar. Om er op de korte termijn te zijn voor de jongeren.

00:32:00

Voorzitter: Dank je wel. Student en Stad.

00:32:06

De heer Vermerris: Dank u wel, Voorzitter. De alsmaar verslechterende staat van de mentale gezondheid van onze jeugd vereist blijvende actie. Wij zijn blij dat het college hier met een actieplan is gekomen. We zijn daar deels verheugd mee, maar aan de andere kant zijn wij deels kritisch naar de uitkomsten van dit rapport. Zeker de besteding van de overgebleven middelen. Als mijn fractie daarnaar kijkt, denk ik dat we daar andere oplossingen in kunnen zoeken. Net zoals D66 zegt: er af en toe wat creatiever in zijn. Een conclusie die wordt getrokken is dat vooral de vindingsrijkheid van interventies onder jongen verbeterd moet worden door middel van een campagne. Er wordt 93.000 euro voor vrijgemaakt.

00:33:01

Voorzitter: U krijgt een interruptie van Partij voor de Dieren.

00:33:05

Mevrouw Bosma: U weet denk ik dat die 93.000 euro, zoals ik het heb gelezen, niet alleen voor de campagne is, maar voor een veelal aan activiteiten zoals in het plan staat?

00:33:15

Voorzitter: De heer Vermerris.

00:33:17

De heer Vermerris: Als ik het stuk goed lees: ja, er komt een onderzoeksplan zoals de collega van de ChristenUnie zegt. Maar er wordt vooral heel veel aandacht gegeven aan de vindingrijkheid en aan de campagne. Ik vind dat dat het zwaartepunt lijkt te zijn van die 93.000 euro. Ik heb weinig inzicht hoe die som der delen uiteindelijk wordt gemaakt.

00:33:45

De heer Vermerris: Als voorbeeld: mijn fractie heeft in samenwerking met VNN voor 5.000 euro een campagne in elkaar gezet die 200.000 mensen heeft bereikt. Het hoeft niet heel veel geld te kosten. We zouden graag zien samen met het voorstel wat D66 heeft gemaakt, dat er wordt gekeken naar bijvoorbeeld de kwaliteit van de interventies. Dat misschien wordt gekeken naar hoe we nieuwe interventies kunnen opstarten. Hoe we daarin het kunnen verbeteren en daardoor misschien meer jongeren op een creatievere manier kunnen bereiken. Daarmee echt jongeren te helpen. Hoe graag ik wil geloven dat de vindingrijkheid heel belangrijk is, denk ik dat de kwaliteit en de beschikbaarheid van de interventies ook belangrijk is. In een van de conclusies van het rapport staat dat er al een royaal aanbod aan de interventies is. Ik twijfel. Ik kan niet goed terugzien in de cijfers dat er een royaal aanbod is.

00:35:03

Voorzitter: U krijgt een interruptie van de SP.

00:35:06

Mevrouw Mertens: Dank u wel. Ik hoor Student en Stad zeggen dat ze het liefst minder geld aan promotie zouden zien en meer aan andere dingen. Ik hoor Student en Stad ook zeggen dat ze juist willen dat studenten deze plekken meer kunnen vinden. Voor mij klinkt dat als promotie. Waar zou je het liefst willen dat het geld naartoe zal gaan?

00:35:24

De heer Vermerris: Vindingrijkheid, één van de conclusies van het rapport, wordt vaak genoemd. Wat ik probeer te zeggen is dat door de kwaliteit van de interventies op te plussen door nieuwe interventies op te starten, dat er misschien daardoor een bepaalde manier van vindingrijkheid bereikt kan worden. Door bijvoorbeeld mond op mondreclame en dat soort mogelijkheden. Onze fractie zou liever zien dat het geld beter besteed wordt aan interventies dan aan grotere campagnes. Als laatste sluit ik me aan bij de woorden van D66 op het gebied van hoe we kunnen kijken naar de interventies. Hoe we als gemeente een betere faciliterende rol in dit verhaal kunnen spelen. Dank u wel.

00:36:32

Voorzitter: Dank u wel. Welke volgende fractie kan ik het woord geven? SP.

00:36:40

Mevrouw Mertens: Dank u wel. Mijn fractie is blij dat we dit belangrijke onderwerp bespreken. Het is zorgwekkend dat één op de drie jongeren zich mentaal ongezond voelt. Dit vormt een groot probleem. We moeten interventies doen die dicht bij de jongeren staan, hun groepsgevoel versterken, maar het is ook belangrijk dat zij deze weten te vinden. Toch is het niet verrassend dat jongeren steeds meer stress

ervaren. Via schermen worden ze voortdurend geconfronteerd met prikkels die hun stressniveau verhogen.

00:37:04

Mevrouw Mertens: Grote bedrijven investeren miljarden in marketingcampagnes die jongeren aanzetten tot bepaalde idealen. Zoals een perfecte de huidverzorgingsroutine: een uur lang voor de spiegel staan als twaalfjarige en dan in de avond nog een keer omdat je anders niet zou meetellen. Alles gericht op het individu: jij moet succesvol zijn. Het collectief ontbreekt, wat leidt tot overbelasting bij jongeren. Er kan geen wezenlijke verandering plaatsvinden zonder het kapitalisme ter discussie te stellen. Dit betekent echter niet dat er niets gedaan kan worden. Het is belangrijk dat gemeenten onderzoeken wat zij kunnen doen om de druk op jongeren te verlichten. Tegelijkertijd moet erkent worden dat het huidige systeem jongeren ziek en onzeker maakt. Alleen door deze bredere context te begrijpen kunnen we de problematiek effectief aanpakken.

00:37:48

Voorzitter: Mevrouw Mertens, u krijgt een interruptie van de PVV.

00:37:52

Mevrouw Blauw: Dank, Voorzitter. Wat onderzocht is en wat psychologen heel veel ervaren uit de GGZ is dat het wereldbeeld wat thuis wordt gecreëerd door ouders niet helemaal aansluit met de werkelijkheid. Dat er echt een deel in de opvoeding ligt dat de druk daarin hoog is. En er geen realistisch beeld wordt geschilderd met de werkelijkheid. Dat ze in de wereld kijken: volgens mij sluit het niet helemaal anders. Vanuit huis wordt ook wel een bepaalde druk opgevoerd. Daar hoor ik niks over. Daar staat hier niet veel over. Ervaart u dit ook zo? Is het iets wat u gehoord heeft?

00:38:34

Voorzitter: Mevrouw Mertens.

00:38:36

Mevrouw Mertens: Natuurlijk bepaalt de opvoeding hier een groot deel in. Ouders worden ook beïnvloed door social media. Zij worden beïnvloed door de druk en lopen onder enorme stress. Natuurlijk brengen ze dit over op hun kinderen. Ik denk inderdaad dat dat een van de factoren is.

00:38:52

Voorzitter: Mevrouw Gietema had een interruptie.

00:38:54

Mevrouw Gietema: Ik ben het helemaal met u eens dat veel kinderen op de telefoon zitten. Dat het een groter systeem is waar het onderdeel van is. Ik vroeg me af: het actieplan stelt voor om met name te investeren in de campagne gericht op die telefoon waar jongeren veel op zitten. Maar ze zitten ook op scholen. Ze zitten in groepen. Ik vroeg me af of de SP D66 kan volgen in het idee dat misschien het toevoegen van een jongerenwerker in bepaalde delen van de stad of bepaalde type scholen van meerwaarde kan zijn. Juist om die discussie in klassen en op scholen aan te gaan. Of leraren te ontlasten met: wat moet ik in deze situaties doen? Ik vroeg me af in hoeverre de SP bereid is om een deel van bijvoorbeeld de middelen juist in te zetten op dit soort hele concrete acties.

00:39:42

Voorzitter: Mevrouw Mertens.

00:39:44

Mevrouw Mertens: Dank u wel. Dat is het volgende deel waar ik het over wilde hebben. Natuurlijk is het heel belangrijk om alles in een context te zien, maar kunnen we ook concrete acties uitvoeren om de jongeren nu te helpen. Inderdaad, je moet de hele omgeving aanpakken. Dat gaat gebeuren bij ouders thuis, op scholen, in maatschappelijke situaties. Wij als politiek moeten we ons bewust blijven van de context. Ik ga verder met mijn woordvoering. Daarin stond dat we op een kleinere schaal tegenwicht moeten bieden en jongeren kans geven om verandering in gang te zetten. Er zijn namelijk heel veel tegenbewegingen van jongeren die zich uitspreken tegen de invloed van social media. Je ziet het op scholen vaker voorkomen. Er zijn hele goede initiatieven die jongeren samenbrengen om hen weerbaarder te maken. Zo wordt in het actieplan benoemd dat we moeten investeren in echte ontmoetingsplekken waar jongeren structureel samen kunnen komen en zichzelf kunnen zijn.

00:40:32

Mevrouw Mertens: Voorbeelden die genoemd werden zijn Jimmy's. We hebben in Groningen de nieuwe studies van Vrijdag. Die zie ik niet het plan terugkomen, maar ik denk dat dit zeker kan helpen. Dit zijn waardevolle bijdragen. Mijn fractie wil zelfs misschien een stap verder gaan. De gemeente kan jongeren die zich willen verzetten tegen de negatieve invloed van social media actief ondersteunen door hen te helpen zich te organiseren en samen een vuist te maken tegen de negatieve invloed. Bedrijven moeten daarom verantwoordelijkheden nemen door te investeren in oplossingen in plaats van bij te dragen aan problemen.

00:41:05

Mevrouw Mertens: De druk van de prestatiedrang en de sociale verwachtingen maken jongeren ziek. Natuurlijk moeten we hulp bieden aan degenen die het nodig hebben, maar het is essentieel dat we het grotere plaatje blijven zien. Om dit probleem in de basis aan te pakken. Dank u wel.

00:41:18

Voorzitter: Dank u wel. We gaan door naar de VVD.

00:41:22

De heer Veenstra: Dank voor het woord, mevrouw de Voorzitter. De VVD vindt het goed om te lezen dat de mentale gezondheid van jongeren op de agenda staat. We stellen enige vraagtekens bij het budget. Er is nog 95.000 euro budget voor dit jaar beschikbaar. Omgerekend naar het aantal hulpbehoevende jongeren in de gemeente komt het neer op een naar boven afgerond bedrag van vijf euro per persoon. We weten dat het misschien niet de wereld hoeft te kosten, maar we vragen ons af wat voor effectieve bijdrage dit kan leveren. Ik weet dat sport een grote positieve bijdrage kan hebben op de mentale gezondheid van jongeren. Ik mag zelf graag zwemmen. Daarom weet ik dat een dagkaartje voor het natuurbad in Engelbert vijf euro kost. Zit de wethouder aan dat soort activiteiten te denken om het budget aan te besteden of moeten we ergens anders aan denken? We horen graag hoe dat wordt ingevuld.

00:42:32

Voorzitter: Een vraag van D66.

00:42:36

Mevrouw Gietema: Ik vroeg me af of u vindt dat alle jongeren die worstelen met eenzaamheid of negatieve gevoelens allemaal hulp zouden moeten hebben. U rekent alle jongeren op het bedrag. Ik ben benieuwd of van mening bent of de overheid er voor alle jongeren moet zijn.

00:42:52

Voorzitter: De heer Veenstra.

00:42:52

De heer Veenstra: Nee. Het ging in dit geval om de één op drie hulpbehoevende jongeren. Daar had ik het in ieder geval over. In de bijlage wordt gesproken over dat een op de drie mentale gezondheidsproblemen heeft en hulpbehoevend is. Over die doelgroep had ik het.

00:43:09

Voorzitter: U krijgt nog een vraag van Student en Stad.

00:43:11

De heer Vermerris: Dank u wel, Voorzitter. Ik hoor de VVD hier over sport. Hoewel ik het met hem eens kan zijn dat sport een goed effect kan hebben op mentale gezondheid, stelt dit plan bijvoorbeeld een campagne voor om de interventies te promoten onder de jongeren in Groningen. Ik was benieuwd hoe de VVD naar die campagne kijkt.

00:43:35

Voorzitter: De heer Veenstra.

00:43:38

De heer Veenstra: Het is natuurlijk prima om daar een campagne aan toe te voegen om het te promoten. Ik denk dat je vooral geld moet steken in de verdere uitvoering van de plannen en minder in de campagne.

00:43:50

Voorzitter: Dank u wel. We kunnen door naar de volgende fractie. Wie mag ik het woord geven? De PVV, mevrouw Blauw.

00:43:57

Mevrouw Blauw: Dank, Voorzitter. De PVV erkent het belang van goede zorg voor jongeren met mentale problemen en kan zich vinden in de beleidsdoelen van het Actieplan Mentale Gezondheid Jongeren. Wij zien de toenemende mentale problematiek onder jongeren en delen de ambitie om dit op een effectieve manier aan te pakken. De PVV heeft echter grote zorgen, dat is al meer genoemd, over de uitvoering en de schaal van het plan. En de financiële haalbaarheid ervan. Wij staan achter de doelstellingen van het actieplan om stigmatisering tegen te gaan, eenzaamheid te verminderen en de vindbaarheid van hulp te vergroten. Het is evident dat veel jongeren worstelen met problemen zoals prestatiedruk eenzaamheid en zelfs suïcidale gedachten.

00:44:44

Mevrouw Blauw: Echter, de PVV vindt dat er onvoldoende aandacht is voor de

realiteit binnen de bestaande zorgstructuren. Er worden al keuzes gemaakt en prioriteiten gesteld bij de huidige zorg. Mede door de overbelasting van het systeem. De vraag blijft: hoe kan dit actieplan binnen de huidige zorgstructuur effectief worden uitgevoerd zonder de bestaande zorg verder onder druk te zetten? De uitvoering van dit plan roept veel vragen op. Allereerst kampen we al met ernstige problemen binnen de GGZ. De wachtlijsten zijn lang. Daar hebben we het al veel over gehad. Het beschikbare personeel is overbelast. Zonder een duidelijke oplossing voor deze personeelsproblemen is de kans groot dat dit actieplan in de praktijk niet zal functioneren zoals beoogd. De stichting WIJ, die een belangrijke rol zou moeten spelen in het preventieve netwerk, functioneert niet naar behoren. Het is cruciaal om eerst de bestaande problemen in de zorg aan te pakken voordat er nieuwe plannen worden uitgerold.

00:45:37

Voorzitter: U heeft twee interrupties: één van de PvdA en daarna van Partij voor de Dieren.

00:45:44

Mevrouw Gierkink: Dank, Voorzitter. Is de PVV het niet met ons eens dat dit plan juist mogelijkheden geeft om de druk op de zorg te verlichten? Omdat de hele insteek van het plan juist preventie is? Dus zal zorgen dat mensen die zorg nooit hoeven te gebruiken.

00:45:59

Voorzitter: Mevrouw Blauw.

00:46:01

Mevrouw Blauw: Ja, maar preventie legt een enorme druk. Er moet onderzoek naar gedaan worden. Dit is een plus op de bestaande zorg. Er zijn echt enorme problemen in de zorg met financiën en personeelstekorten. Daar hebben we het al heel veel over gehad: basisjeugdhulp enzovoort. Daar zien wij een probleem. Wij zien de noodzaak, maar over de uitvoering stellen wij best kritische vragen.

00:46:34

Voorzitter: Dank u wel. We gaan door naar Partij voor de Dieren, mevrouw Bosma.

00:46:38

Mevrouw Bosma: Ik had exact dezelfde interruptie als de Partij van de Arbeid. Ik denk dat het goed is om te benadrukken dat dit inderdaad een manier is om die druk op het zorgstelsel juist te verminderen. Ik denk dat wat u zegt niet helemaal klopt.

00:47:03

Voorzitter: Mevrouw Blauw kan door.

00:47:04

Mevrouw Blauw: Ik ben het eens. Ik zie dat ook. Wij proberen naar alle mogelijkheden te kijken, want we zien die problemen. Er zijn zoveel problemen in de zorg ook met de kwaliteit, met het personeel, met wachtlijsten, met specialisaties. Als je ziet dat autisme hier anderhalf jaar wachtlijsten heeft. Er zijn gradaties in heel veel mentale problemen, maar wij vinden de uitvoering en de financiën een dingetje. Ook de stichting WIJ die een belangrijke rol zou moeten spelen in preventieve netwerk

functioneert volgens ons niet naar behoren. Het is cruciaal om eerst de bestaande problemen in de zorg aan te pakken voordat er nieuwe plannen worden uitgerold.

00:47:53

Mevrouw Blauw: Daarnaast hebben we signalen ontvangen dat het Meldpunt Overlast, dat de signaleringsfunctie had moeten vervullen, niet goed heeft gefunctioneerd. We willen graag van het college weten wat de huidige stand van zaken is rondom dit meldpunt. Hoe wordt ervoor gezorgd dat deze signaleringsfunctie in de toekomst effectief wordt uitgevoerd? Een ander punt is dat ze onze Fleur Agema actief kijkt hoe zij kunstmatige intelligentie in kan zetten in de zorg en de zorg te ontlasten. Dit gebeurt bij verschillende therapieën via E-health.

00:48:26

Voorzitter: U heeft een korte interruptie van D66.

00:48:31

Mevrouw Blauw: Biedt dan niet juist de infrastructuur hier aan studie en studentenverenigingen en vrijwilligersorganisaties uitkomst hier? Dat zijn niet zorggerelateerde organisaties, maar die wel van enorme betekenis zijn. Ik ben benieuwd of u daar het positieve in ziet in dit vraagstuk.

00:48:49

Voorzitter: Mevrouw Blauw.

00:48:54

Mevrouw Blauw: Ik heb daar niet zo goed kennis van. Ik kan daar niet specifiek antwoord op geven. PVV is het positief over de beleidsdoelen van het actieplan en erkent de noodzaak om jongeren met mentale problemen beter te ondersteunen. We maken ons grote zorgen over de uitvoering, de schaal en het financieren van dit plan. Dat is onze conclusie. We vragen om helderheid van het college over hoe zij denken deze plannen uit te voeren in een systeem dat overbelast is. Er vallen nu veel van deze jongeren tussen wal en schip. Is het niet beter om te wachten totdat de wethouders die over zorg gaan orde op zaken hebben gesteld in de zorgtermijn en dat ze dan met een actieplan komen voor de gehele zorg in Groningen? Dank u wel.

00:49:36

Voorzitter: Dank u wel We kunnen we door naar de volgende fractie. Partij voor de Dieren.

00:49:44

Mevrouw Bosma: Voorzitter, we zijn blij dat het vandaag hebben over de mentale gezondheid van jongeren in onze gemeente. Dank aan de agenderende fracties daarvoor. De aanleiding is verdrietig. Steeds meer jongeren kampen met problemen en de oorzaken stapelen zich op. Een grote prestatiedruk, taboe op mentale hulp, zwakke sociale en economische posities en een toenemende eenzaamheid. De urgentie is hoog. Genoeg redenen voor het nieuwe actieplan dat voorligt. Gevraagd is om onze visie op de verschillende punten uit het actieplan. Die loop ik bij langs.

00:50:14

Mevrouw Bosma: We kunnen ons vinden in de doelstelling en de beleidsmatige uitgangspunten. In het actieplan wordt gesteld dat de benoemde oorzaken zij, onverdeeld in de focusgebieden. Die structuur lijkt logisch, maar niet alle problemen

komen direct terug in actiepunten. Bijvoorbeeld de stigmatisering rondom hulp zien we niet direct terug in een actiepunt. Ook zijn niet alle doelen helder bijvoorbeeld als het gaat om de vindbaarheid. We vragen ons af of dit gaat over de vindbaarheid van psychische hulp. Of over de vindbaarheid van de initiatieven van de gemeente bij organisaties of scholen.

00:50:48

Mevrouw Molema: Als we kijken naar wat we al doen als gemeente, is dat ontzettend veel. Zoals Life Skills, initiatieven van WIJ in de wijk, de Gezonde School. In het actieplan is het niet altijd duidelijk welke initiatieven nieuw zijn en welke al bestaande initiatieven zijn die wellicht kunnen worden geïntensiveerd. We zijn heel blij met het initiatief van het akkoord van Groningen, maar hierin zouden we graag een intensivering van de samenwerking met VO-scholen op dit gebied zien. Juist bij die groep zagen we in het onderzoek een hoge toename van stressgevoelens.

00:51:30

Mevrouw Molema: Kan de wethouder toelichten of die bestaande initiatieven goed lopen of worden geïntensifieerd met dit budget? Juist omdat we als gemeente al veel doen, vragen we ons specifiek af of die vindbaarheid van die initiatieven groot genoeg is bij de organisaties en de ketenpartners. Kan de wethouder toezeggen dat dit misschien kan worden meegenomen in het onderzoek dat nog moet worden uitgevoerd? Tot zover.

00:52:00

Voorzitter: Dank u wel. De Stadspartij voor de woordvoering.

00:52:09

Stadspartij: Dank u wel, Voorzitter. Allereerst dank voor het agenderingsverzoek van de indienende partijen. We zijn het met elkaar eens dat de mentale gezondheid van onze jongeren in de gemeente en in de regio zwaar onder druk staat. We hebben het er vaker over gehad hier in de raad. Nogmaals dank daarvoor. Het actieplan ziet er op zich goed uit. Wat mij opviel was dat daar de doelgerichtheid te veel in ontbreekt. Ik hoorde de wethouder in haar eerste termijn refereren naar het Regioplan. In het actieplan staat: het actieplan sluit aan bij het Regioplan. Door de beantwoording van de wethouder kreeg ik het gevoel alsof dat heel erg uit elkaar wordt gehouden. Dat heeft onduidelijkheid bij mij gebracht. Dat kan aan mij liggen.

00:53:22

Stadspartij: Ik kan me voor een heel groot deel aansluiten bij de woordvoering van D66 en Student en Stad. Een punt wat mijn collega van de SP maakte met betrekking tot de sociale verbondenheid, sterker maken voor jongeren en activiteiten voor jongeren, dat wellicht zal bijdragen aan in ieder geval mentale weerbaarheid. Dat erkennen wij en dat onderschrijven wij absoluut. Daar zouden wij graag zien dat de interventies heel doelgericht op gaan plaatsvinden. De fractie maakt zich enorm veel zorgen over de financiën en in hoeverre dit actieplan uitgevoerd kan worden met een klein budget.

00:54:12

Stadspartij: U heeft in het begrotingsdebat gehoord wat wij u hebben aangeboden. Het is jammer dat het van tafel is geveegd. De mentale weerbaarheid en gezondheid van onze jongeren is ontzettend belangrijk. Zoals we allemaal zeggen en vinden: de

jongeren hebben de toekomst. Het zou diep triest zijn als dit een generatie is die zoveel moet opbouwen om weer tot een bepaald niveau te komen omdat hun mentale gezondheid ontzettend is afgebrokkeld. Ik vind dat prioriteit nummer één van onze gemeente. Het verzoek is om daar vol op in te zetten en op te blijven inzetten. Dank u wel.

00:55:06

Voorzitter: Dank u wel. Welke fractie kan ik het woord geven? De PvdA, mevrouw Gierkink.

00:55:14

Mevrouw Gierkink: Bedankt, Voorzitter. Helaas is het zo dat de kans op een gezonde mentale ontwikkeling, net als bij fysieke gezondheid zoals we al vaak besproken hebben, hier niet voor iedereen hetzelfde is. De coronapandemie heeft die ongelijkheid alleen maar groter gemaakt. Vooral kinderen en jongeren in gezinnen die het al moeilijk hadden, zijn daardoor nog extra geraakt. Ze vinden het moeilijk om hier weer terug van te komen en de weg naar hulp te vinden. Hoewel we ondersteunen en onderschrijven wat de wethouder zei in haar beantwoording van onze vragen bij algemeen toegankelijk aanbod voor iedereen, zien we groepen waar we graag extra aandacht voor willen vragen. Zo blijkt uit recent onderzoek dat kinderen en jongeren uit gezinnen met een migratieachtergrond vaker een verminderd mentaal welbevinden ervaren dan jongeren uit gezinnen zonder migratieachtergrond.

00:56:09

Mevrouw Gierkink: We gaan in beeld brengen wat de activiteit van de al bestaande interventies is en waar nodig deze aanpassen of uitbreiden. Daarom wil ik aan de wethouder vragen om daarbij ook te kijken in hoeverre het cultuursensitief werken is geïmplementeerd bij de interventies en welke potentie er nog is om hier extra op in te zetten. Er is daarnaast bij de mogelijke oplossingen in het actieplan verwezen naar het oog hebben voor het bereiken van jongeren uit gezinnen met een lage CIS-score met beperkte taal en digitale vaardigheden en multiproblematiek.

00:56:39

Mevrouw Gierkink: Daarom zou ik willen vragen om in dat onderzoek naar onze interventies expliciet te kijken of deze interventies voldoende aansluit bij hun behoeften. Tenslotte in die doelgroepen jongeren die in armoede leven. We weten dat armoede ontzettend veel stress en problemen op kan leveren. We missen de koppeling met het armoedebeleid in dit actieplan. Daar graag bij nader onderzoek meer aandacht voor. Dan nog een ander punt dat we hadden, waarbij we aansluiten bij de SP over sociale media en de onlinewereld. We zien dat jongeren hierdoor ontzettend veel maatschappelijke druk ervaren. Hoewel dat probleem gesignaleerd wordt in het actieplan zien we daar verder geen acties op. Dat is natuurlijk logisch, want het is een vrij nieuw probleem.

00:57:29

Mevrouw Gierkink: We zouden als gemeente zicht moeten hebben op de mogelijkheden die we hebben om bij te sturen op die negatieve effecten van Social Media en van de onlinewereld op de mentale gezondheid. Daarom zouden we willen voorstellen om een expert sessie te organiseren in een beeldvormende sessie met de raad om te kijken of we hier nog extra dingen op zouden kunnen doen. Welke

mogelijkheden wij hier als gemeente in hebben. Ten slotte zou ik willen zeggen dat we graag zien dat er in de verdere uitwerking en toekomst van dit plan ook jongeren en alle organisaties goed meegenomen blijven worden. Hun zegje kunnen doen voor ons beleid.

00:58:12

Voorzitter: Dank u wel. Een interruptie van mevrouw Gietema.

00:58:22

Mevrouw Gietema: Ik hoor goede suggestie voor het college, maar ook de vraag. Vanuit de Hackathon en de cijfers uit het onderzoek zie je dat juist jongeren die hulp aanvragen, een negatieve ervaring hebben met deze hulp. Ik zie zelf in het actieplan weinig aandacht daarvoor. Heel vaak is het via via als je een goede ervaring hebt met een psycholoog, gaat de ander er misschien eerder heen. Ik vroeg me af in hoeverre PvdA het met mij eens is dat we zouden kunnen investeren in juist de kwaliteit van dit dienstverlening. Dat die organisaties onderling veel beter weten wie wat doet. Zodat ze ervoor zorgen dat als iemand komt voor hulp, hij de juiste hulp ontvangt. Ik vroeg me af of daar wat u betreft genoeg aandacht voor is.

00:59:04

Voorzitter: Mevrouw Gierkink.

00:59:04

Mevrouw Gierkink: Dank voor uw vraag. Ik denk dat een van de doelen van dit actieplan juist het bij elkaar brengen van organisaties is die zich bezighouden met de mentale gezondheid van jongeren. Volgens mij is het een van de belangrijkste dingen dat juist die organisaties elkaar kennen. Dat ze weten waar ze elkaar naartoe moeten verwijzen. Dat er een goede lijn komt tussen de preventieve zorg en wat daarna komt. Dat ben ik met u eens.

00:59:38

Mevrouw Gierkink: Dank u wel. We kunnen naar de volgende fractie: Partij voor het Noorden.

00:59:45

De heer Hekert: Voorzitter, allereerst wil ik graag zeggen dat mijn fractie blij is dat deze belangrijke onderwerpen worden opgepakt. Het is goed dat deze doelgroep meer middelen toegereikt krijgt en zich bewust wordt van de mogelijkheden in onze gemeente. De intentie achter dit actieplan lijkt ons heel verstandig. We kijken ernaar uit om te zien hoe dit actieplan zich verder zal ontwikkelen de komende tijd. We zijn positief. We hebben nog vragen. Zo staat er in het actieplan de visie. Kort samengevat staat erin: er wordt toegewerkt naar een Groningen met vitale wijken en dorpen en sociaal veerkrachtige inwoners. In het plan aan sich wordt alleen expliciet de nadruk gegeven aan wijken in de stad. Dat baart ons zorgen. Dat betekent dat er minder geïnvesteerd wordt in Haren, Ten Boer en de omliggende dorpen. Wat zal dat precies betekenen? Dank u wel.

01:00:46

Voorzitter: Ik denk dat de ChristenUnie graag het woord wil voeren.

01:00:50

Mevrouw Matz: Bedankt de Voorzitter. Sinds we onze motie eind 2022 indienden zijn

de zorgen om mentale gezondheid bij jongeren en jongvolwassenen er niet minder om geworden. We zijn erg blij dat dit plan er nu ligt. We kunnen ons goed vinden in de uitgangspunten. Zeker waar het gaat over mentale gezondheid integraal aanpakken en in breder verband zien. Inzetten op professionele zorg is hard nodig. Zoals naar voren kwam in de expertsessie die we in mei hadden rondom knelpunten in de GGZ. Je kunt gesprekken met een psycholoog voeren tot je een ons weegt als je ondertussen opgroeit in armoede, wordt het echt enorm lastig om positief in het leven te staan.

01:01:32

Mevrouw Matz: Tegelijkertijd bestaat het gevaar dat je het zo breed maakt dat er niks van de grond komt. Dat je verzandt in analyses. Dat ervaren we hier als een risico. Die analyse leidt vervolgens tot vier focusgebieden waar we ons goed in kunnen vinden. Zeker als het gaat over contact en verbinding met de bredere gemeenschap, want de mentale gezondheid van jongeren is niet een probleem van een individuele jongere en een eventuele hulpverlener. Het is van ons allemaal. Daarom zijn juist die informele netwerken cruciaal. Wat dat betreft zouden we het mooi vinden om in het vervolg meer overleg terug te zien met bijvoorbeeld studentenverenigingen waar in de motie om werd gevraagd.

01:02:16

Mevrouw Matz: Wat mijn fractie betreft richten we ons op het versterken van die laagdrempelige netwerken en gemeenschappen waar je live ontmoetingen hebt en waar je ervaart dat je er toe doet. In het kader daarvan waren we blij met zingeving als een van de vier focusgebieden dat nadrukkelijk naar voren kwam. Het is een van de pijlers van positieve gezondheid. Zingeving draait om de ervaring dat je verbonden bent met een groter geheel. Dat je ertoe doet. Dat er een groter verhaal is dat jou draagt en waar je hoop uithaalt. Dat gaat wat ons betreft een slag dieper dan investeren in zinnige vrijetijdsbesteding voor jongeren, zoals het in het document werd verwoord. Zingeving is uiteindelijk niet een hobby die je van de straat houdt. In de manier waarop het deels naar voren komt in het actieplan zien we terug dat het goed is om aan te sluiten bij initiatieven die hier al veel expertise mee hebben en er langere tijd mee bezig zijn. Wat ons betreft organisaties van verschillende levensbeschouwelijke tradities. Dat aansluiten bij wat er al gebeurt, is onze eindconclusie na het lezen van dit stuk.

01:03:28

Mevrouw Matz: Al met al weten we niet zeker of realiseren van voldoende aanbod op de focusgebieden zoals het er staat, hetgeen is waar we ons op moeten richten. In elk geval niet als realiseren betekent: het zelf doen. De focus op vindbaarheid lijkt ons wat dat betreft vruchtbaarder. Hierdoor kan een campagne helpen. Misschien is het niet nodig om iets nieuws op te tuigen. Zoals het actieplan duidelijk maakt is er al een heel groot aanbod. Dat we dat nu deels in kaart hebben gebracht is een heel mooi begin. Laten we er verder werk van maken. Dank u wel.

01:04:07

Voorzitter: Wie mag ik het woord geven? GroenLinks.

01:04:13

Mevrouw Middelhuis: Dank, Voorzitter. In een jonge en dynamische stad als Groningen zou je het liefst willen dat nieuwe scholieren en studenten met

enthousiasme en zonder stress een nieuw hoofdstuk in hun leven kunnen beginnen. Ze zichzelf ontwikkelen en verbindingen met elkaar sluiten. Helaas hangt voor veel van deze jongeren mentale gezondheid als een donkere wolk boven hun hoofd. Als je naar de cijfers kijkt is dat iets om ons echt enorm veel zorgen over te maken. Een slechte mentale gezondheid heeft verstrekende gevolgen. Door trends zoals Social Media, toenemende competitie en individualisering zijn jongeren steeds vaker online en hebben minder contact met echt. Ze hebben veel meer mogelijkheid om zichzelf te vergelijken met anderen en delen emoties minder. We zouden dan kunnen zeggen: laten we de macht van de grote techbedrijven aan banden leggen, kleinere klassen, meer aandacht van docenten. We willen een ontspannen samenleving, maar uiteindelijk kunnen we dat op gemeenteniveau niet bereiken. Het is alle hens aan dek voor wat we in de gemeente kunnen doen. Juist deze initiatieven en interventies in dit plan zijn een heel goed begin. Laten we die daarom blijven stimuleren en de vindbaarheid daarvan te vergroten.

01:05:31

Mevrouw Middelhuis: Elk persoon heeft andere behoeften en wordt op een andere manier overtuigd om hulp te zoeken. Daar is juist zo'n open en toegankelijke campagne heel erg belangrijk. Die op meerdere vlakken wordt verspreid: op scholen, hogescholen, studentenverenigingen, sportclubs maar bijvoorbeeld ook de WIJ voor jongeren en gezinnen die wat moeilijker te bereiken zijn. Als we juist als gemeente de toon zetten met heel openlijk communiceren over de mentale gezondheid, kunnen we het goede voorbeeld geven. Hopelijk tegen het stigma ingaan wat er in ons hele land en misschien in de hele wereld hangt om mentale gezondheid. Dat het normaal is om erover te praten. Juist om in informele netwerken hierover te praten is een heel belangrijk preventiemiddel. Tenslotte wil ik het belang van de samenhang en wisselwerking van verschillende beleidsterreinen benadrukken. Zo heeft het opgroeien in armoede of in een wijk zonder sociale binding grote invloed op de mentale gesteldheid. We zien daarom graag dat we daarop blijven inzetten, maar relatief denken met interventies. In combinatie met sport en cultuur. In cultuur hebben we natuurlijk open studio's wat heel goed werkt. Met sport en bewegen is Move aHead een heel mooi initiatief. We zien graag dat in andere beleidsterreinen deze aanpak wordt verweven. Dat we met de mentale gezondheid met dit soort zaken rekening houden.

01:07:13

Voorzitter: We gaan door naar het CDA.

01:07:15

De heer Kooi: Dank u wel. Dit actieplan maakt duidelijk dat de mentale gezondheid onder jongeren in Groningen complex is en een urgent probleem is. Oorzaken zoals prestatiedruk, sociale media en de impact van zowel corona als de aardbevingen zijn terecht aangestipt in het actieplan. De problematiek is niet alleen groot, maar veelzijdig en vraagt om een brede aanpak. We moeten ons realiseren dat we dit probleem als gemeente niet alleen op kunnen lossen. Dus samen met de regio moeten doen. In het actieplan worden verschillende interventies en maatregelen genoemd die deze oorzaken aanpakken. @Ease en Life Skills zijn hier voorbeelden van. Helaas weten deze programma's hun doelgroep niet altijd goed te bereiken.

01:07:56

De heer Kooi: Gelukkig wordt in dit actieplan extra middelen beschikbaar gesteld voor communicatie. Wij vragen ons af of dat de enige barrière is, of dat er andere barrières zijn waarom mensen niet naar deze programma's toe komen. Daarnaast vragen we ons af of de impact van het overgebleven geld genoeg is om deze barrières op te heffen en de jongeren daadwerkelijk naar deze organisaties te krijgen. Of dat er meer nodig is. Kortom, het actieplan bevat veelbelovende doelen. We zijn er vrij positief over. Toch zijn we nieuwsgierig of het haalbaar is en of het echt impact heeft onder de nulstreep. Dank u wel, Voorzitter.

01:08:46

Voorzitter: Dank u wel. Dan hebben we alle fracties gehad. We kunnen door naar de wethouder voor een reactie op het debat. Wethouder Molema.

01:09:08

Mevrouw Molema: Dank u wel. Er zijn wat opmerkingen gemaakt over de totstandkoming van het plan. Het heeft inderdaad wat langer geduurd. Ik ben er net op ingegaan dat er wat personele wisselingen waren. Dit plan is echt samen met jongeren opgesteld. Vanuit verschillende studentenverenigingen waren er mensen aanwezig om mee te denken. Vanuit verschillende organisaties, de @Ease-mensen. Ik heb ongelooflijk veel jonge mensen in de zaal gezien bij de Hackathon die allemaal hebben meegedacht over: wat gebeurt er nu? Wat is nu het probleem? Wat zijn oplossingsrichtingen? Uit de zaal kwam heel nadrukkelijk de wens: ga niet nog meer aanbod creëren, want dat is er als je het hebt over preventie. Zorg vooral dat het beter gevonden kan worden. Dat het beter aansluit. Waar wij heel bewust voor kiezen in de interventies is dat je veel doet met jongeren, voor jongeren, door jongeren. Die zie je terug op verschillende plekken. Dat is @Ease, Jimmy's maar ook Door het Geluid wat in Groningen al loopt, maar wat nog geen geld kreeg. Waar we echt een extra impuls aan kunnen geven. Dat is heel bewust de keuze die uit de groep is gekomen. Op het moment dat wij interactief beleid opstellen of een plan maken, moet je serieus nemen wat uit een zaal komt en wat mensen inbrengen.

01:10:25

Mevrouw Molema: We hebben de informatie over de Hackathon gedeeld. Daar kunt u dat in terugzien. Op die manier hebben we het opgebouwd. Dit is samen gedaan met degene die vanuit de studentenverenigingen inventariseert: wat zouden we extra kunnen doen? Die heeft heel actief meegedacht met het plan. Als we kijken naar het plan: de GGZ heeft inderdaad een gigantisch probleem. Wat we proberen te doen met dit plan is oplossingen buiten het zorgsysteem zoeken. Juist om de druk eraf te halen en om meer te doen aan preventie, om andere oplossingen aan te bieden in plaats van dat je meteen in de zorg zit. Want sommige mensen hebben inderdaad een hele goede psycholoog nodig, maar heel veel mensen niet. Die kunnen met laagdrempelig, met elkaar het delen. Dat kan zijn met jongeren zelf, of met een professional of een professional op de achterwacht, het ook oplossen. Daar zetten we met dit plan heel bewust op in. Dit is geen nieuw zorgplan. Het zorgt niet voor een extra toeleiding.

01:11:30

Mevrouw Molema: De opmerking dat we met een beetje AI het zorginfarct in Nederland op kunnen lossen: dat is niet zo. Daar liggen wetenschappelijke rapporten

onder van de WRR. Dat heet houdbare zorg. Daar wordt heel nadrukkelijk in aangegeven dat met alle innovatie van de wereld die maar kunnen bedenken en alle AI's, dat er nog steeds schaarste blijft in de zorg. Dat we met elkaar politiek keuzes te maken hebben wat we wel en wat we niet gaan doen. Dat we maatschappelijk het gesprek moeten gaan voeren met elkaar dat niet alles meer kan. De oplossing rondom jongeren waar we nu extra op inzetten in Groningen is daar een voorbeeld van. Niet alle jongeren kunnen bij een psycholoog of een psychiater terecht. Die moeten juist met elkaar het gesprek gaan voeren in plaats van dat ze in een medisch domein komen. Daar is niet meer personeel. Zelfs met extra instroom van personeel.

01:12:18

Mevrouw Molema: In de regio werken één op de vier mensen werken in de zorg. Er kunnen niet meer mensen naar de zorg toe. Dat houdt op. Ik ga u dat meegeven. Dat zal landelijk nog een thema worden maar daar zitten grenzen aan. Er zitten grenzen aan wat je met 200.000 euro kunt doen. Ik hoor van alles aan mensen voorbijkomen. Dit is een fractie van het geld wat in de GGZ wordt uitgegeven en wat we aan de jeugdzorg uitgeven. We hebben jongeren in Groningen die meer geld per jaar kosten dan 200.000 euro. Zij hebben daar recht op en hebben dat erg hard nodig. We moeten er heel realistisch in zijn dat er een budget ligt van 200.000 euro, wat we zo goed mogelijk proberen te besteden. Waarbij we zien dat heel veel interventies vanuit andere domeinen al betaald worden.

01:13:00

Mevrouw Molema: De culturele open studio's werd als voorbeeld gegeven, maar ook rondom sport. Wat we proberen te doen met deze extra middelen is juist inzetten op die interventies op die lijst die er is. Dat is echt niet alleen een campagne. Dat geldt bijvoorbeeld voor het geluid waarbij studenten, studenten helpen om het bespreekbaar te maken. Dat zit op meer interventies waar we geen geld voor hadden en waar we straks wat meer op in kunnen zetten. Voordat de suggestie wordt gewekt dat we alles inzetten op vindbaarheid en campagnes: dat is niet zo. Wat ik daarin zou willen voorstellen: we leggen aan het einde van het jaar wat terug rond rondom het lokaal gezondheidsbeleid. Dat we een overzicht geven: hoe hebben we dat geld ingezet? Zodat jullie daar wat meer gevoel bij hebben, want het is echt breder.

01:13:49

Mevrouw Molema: Dan ga ik over de vragenlijst. Ik ben ingegaan op D66. Studentenverenigingen zijn echt nadrukkelijk betrokken en uitgenodigd. Zij hebben meegedacht en bij het vervolg worden die gesprekken gevoerd. Ik snap de opmerking, maar we doen dit plan echt in de uitvoering met partijen en met studenten. Die contacten zijn goed. Gemeenten een iets kleinere rol: volgens mij hebben wij vooral een rol om het aan te jagen en te zorgen dat er wat beweging komt. Dat dingen met elkaar in verbinding komen te staan. Wij gaan niet op de stoel zitten van organisaties op het moment dat die zelf hele mooie initiatieven hebben. Wij proberen dat juist te faciliteren.

01:14:34

Mevrouw Molema: Het [onhoorbaar 01:14:34] actie is terecht. Ik ben realistisch dat we proberen dit met het plan voor de rest in de regio te krijgen qua interventies. Dat we weten dat het blijvende aandacht moet hebben. We moeten realistisch zijn. Alle gemeenten hebben vanaf 2026 gaten in de begroting. De kosten stijgen en we

hebben in de regio geld te verdelen. Dat wordt over heel veel verschillende thema's gedaan. Dat maakt dat dit een hele mooie eerste stap is dat we dit in de uitvoering kunnen krijgen. Vervolgens kunnen kijken: wat werkt wel en wat werkt niet? Op het moment dat er meer ruimte is, kun je altijd kijken: gaan we dingen extra intensiveren?

01:15:10

Mevrouw Molema: Kwaliteitsinterventies: de interventies die wij aangegeven hebben zijn hartstikke goed. Ik ga er eentje voor u uitlichten, dat is de KOPP-aanpak. Dat gaat over kinderen van ouders met psychische problemen. We weten uit onderzoek dat 65 procent van kinderen die ouders hebben met psychische problemen dat zelf krijgen als ze 35 zijn. Er wordt enorm op ingezet om juist die kinderen vroegtijdig te vinden. Om ze te helpen, om ze kind te kunnen laten zijn, want dat is een hele wezenlijke. En om te herkennen: wat voor problemen zou je kunnen hebben en hoe kun je dat voorkomen? Dat is die er een die op termijn enorm veel druk vanuit de GGZ weg zou kunnen halen. Wat wetenschappelijk getoetst en bijgehouden wordt. Wat kwalitatief een hele mooie interventie is.

01:15:59

Mevrouw Molema: Er zitten er meer tussen. Het is typisch wat Groningen is, dat wij er bij alle interventies vaak een vorm van onderzoek naast hebben om te kijken of het daadwerkelijk effectief is. Royaal aanbod trekt dat in twijfel. Ik vind de lijst die erbij zit best indrukwekkend van wat we hebben in bredere domeinen. Dit is wat uit de Hackathon kwam. Het aanbod is goed. Het gaat vooral over: versterk de vindbaarheid van het aanbod en verbindt het meer met elkaar.

01:16:24

Mevrouw Molema: Toevoegen jongerenwerker: dat zou kunnen, maar het is niet bedoeling om dat uit dit budget te doen. Wij zijn meer aan het kijken: kunnen we individuele voorzieningen verminderen door veel meer een breder preventief aanbod in wijken te organiseren. Daar zijn we aan het kijken: biedt dat wat ruimte om jongerenwerkers te versterken? Dat gaan we niet uit dit bedrag doen. De VVD vraagt: vijf euro per persoon, denk ik aan sportvergoeding? Daar denken we niet aan. We denken aan het versterken van de lijst die er al bij zit en niet aan vijf euro vergoeden.

01:16:58

Mevrouw Molema: Ik heb geprobeerd om realistisch mee te geven dat een veelheid van dit bedrag in de zorg omgaat. Dat we als gemeente een fractie hiermee uitgeven aan het voorkomen van mentale problemen. Ik probeer realistisch te zijn. We doen ons uiterste best binnen dit budget om het goede te doen. We moeten ons realiseren dat het maatschappelijk probleem enorm is. Dat het niet alleen op te lossen is in de zorg en niet alleen in het onderwijs op te lossen is. Dit is een landelijk vraagstuk waar aandacht op moet. We proberen op deze manier juist preventief wat meer in te zetten. We kunnen u volgend jaar of in de loop van volgend jaar wat inzicht geven: lukt ons dat?

01:17:39

Mevrouw Molema: De PVV: u maakt een opmerking over de WIJ. Ik ga u vertellen dat we het daar absoluut niet mee eens zijn dat de WIJ niet functioneert. We hebben aan de WIJ echt een goede welzijnspartner. Als ik kijk naar wat daar gebeurt rondom

het welzijnswerk zijn wij als college enorm tevreden over wat ze doen. Ik wil niet zeggen dat er nooit iets misgaat. Dat gaat bij ons ook. Dat is menselijk. Waar gewerkt wordt, worden fouten gemaakt. De WIJ is kwalitatief een hele goede partij voor ons.

01:18:14

Voorzitter: U heeft een vraag van de PVV.

01:18:20

Mevrouw Blauw: Over de WIJ. Er bereiken ons berichten vanuit de GGZ, zorgverleners, cliënten en bewoners, dat de WIJ niet goed kunnen functioneren. Ik heb concrete voorbeelden dat het echt schrijnend is. Dat niet de zorg verleend wordt die er moet worden verleend. Dat er te makkelijk wordt gedaan over doorverwijzen en er fouten worden gemaakt. Daarin zit een verschil. Ik wil het meer weerleggen dat er een verschil in zit hoe de gemeente, het college en de wethouder erover denken en wat ons bereikt. Ook wat de verhalen van de GGZ zijn. Ik zou het fijn vinden om daar wat mee te doen. Als er zo'n interpretatieverschil in zit, wordt dat lastig.

01:19:18

Voorzitter: Wethouder Molema.

01:19:31

Mevrouw Molema: De WIJ is geen zorgverlener. De WIJ levert welzijnswerk bij ons. Daar kunnen we met elkaar een hele discussie over voeren. Wethouders stellen geen orde op zaken in het zorgdomein. Daar is de zorgverzekeraar voor verantwoordelijk samen met de zorgleveranciers. Wat we hier in de regio doen is samen werken tussen onderwijspartijen, welzijnspartijen, gemeenten en zorg in brede zin aan: hoe doen we dit met elkaar in de regio? Primair is een zorgverzekeraar verantwoordelijk voor de inkoop van zorg en niet de wethouder Zorg.

01:20:00

Mevrouw Molema: De Partij voor de Dieren: de vindbaarheid. Daar ben ik net op ingegaan. Graag intensivering op de VO-scholen, stressgevoelens. Kunnen we daar meer in doen? Ik denk dat daar misschien een opdracht ligt op het gebied van jeugdzorg in het regelen van meer basisvoorzieningen in het onderwijs. Daar lopen nu brugfunctionarissen rond als voorbeeld. We zijn aan het kijken: hoe kunnen we de jeugdzorg wat meer verstevigen? We hebben een preventief aanbod in brede zin in het onderwijs. Dat gaat over middelengebruik. We hebben antidiscriminatie, we hebben vanuit de regenboogkant iets. We zijn aan het verkennen: hoe kunnen we dat integraal maken voor het onderwijs wat aansluit op hun behoefte? Ik weet dat heel veel onderwijspartijen wat doen rondom social media en weerbaarheid. We zijn aan het verkennen: klopt dat aanbod? Is dat breed genoeg? Of zouden we dat met elkaar beter kunnen organiseren?

01:21:01

Mevrouw Molema: De Stadspartij: koppeling Regioplan en actieplan. Er is regionaal inderdaad een plan op mentale gezondheid. Volgens mij legt u hiermee in ieder geval een extra accent op jongeren en is dat ons plan. Er wordt zoveel mogelijk aangesloten bij regionale activiteiten. We proberen in ieder geval straks en volgend jaar zoveel mogelijk van onze activiteiten weer in het Regioplan te krijgen. Dit is echt

ons eigen accent wat u als raad aan ons heeft gevraagd. In principe heeft de mentale gezondheid van jongeren in de regio enorme aandacht. Alleen lopen wij voorop met dit plan dit jaar, omdat we geld hadden om dit jaar in te zetten. Er zijn enorm veel zorgen over de financiën. De twee ton is in verhouding ten opzichte van zorg heel weinig. Jongeren moeten veel opbouwen. Dat ben ik met u eens. Dat is een hele een zorg die hier breed gedeeld wordt.

01:21:55

Mevrouw Molema: PvdA: de aandacht voor jongeren uit gezinnen met een migratieachtergrond, multiproblematiek LVB: dat zit in het plan. Daar gaan we naar kijken hoe we dat kunnen doen. Dat wordt erkend. Social media en onlinewereld: daarvan heb ik al gezegd dat we zien dat dat in het onderwijs voor een deel al wordt gedaan. We inventariseren nu of dat volledig is of dat we daar nog iets in extra's in te doen hebben. We zien graag dat jongeren en alle betrokken organisaties betrokken worden bij de uitwerking. Volgens mij heb ik al toegezegd dat we dit samen doen. Een goede lijn tussen preventieve zorg: volgens mij proberen we dat te doen.

01:22:32

Mevrouw Molema: Partij voor het Noorden: wordt er minder geïnvesteerd in de dorpen? Ik heb net geprobeerd aan te geven dat het aanbod toegankelijk is voor iedereen. Alleen op het moment dat er echt aanleiding toe we heel bewust inzetten in de noordelijke wijken. De gebieden met de lagere CIS-score. Het is niet zo dat in Ten Boer en in Haren kinderen, jongeren en jongvolwassenen geen gebruik mogen maken van het aanbod. Ik heb van ChristenUnie niet echt een vraag gehoord. Behalve over de zingeving die wat breder is en te kijken naar met name de levensbeschouwelijke organisaties. Die hadden wij nog niet helemaal scherp, maar we kunnen daarnaar kijken.

01:23:09

Mevrouw Molema: GroenLinks: andere terreinen aanpakken. Dat proberen we te doen. Er gebeurt meer dan wat hier alleen op papier staat. Er zit echt een verbinding in met sport en cultuur. Het CDA: impact groot genoeg om verschil te maken? Dat gaan we volgend jaar zien.

01:23:31

Voorzitter: Zijn er nog vragen aan de wethouder op de reactie op het debat? Alleen van D66, mevrouw Gietema.

01:23:41

Voorzitter: Ik heb een paar open eindjes. Misschien kan de wethouder daar kort op reageren. We hebben vaker in het debat genoemd dat er best veel landelijke initiatieven vanuit het Nederlands jeugdinstituut, Ministerie van Volksgezondheid. De Checkers en Spot TV is natuurlijk lokaal. Die is erg actief. Er zit heel veel onderzoek achter. Ook op dit thema. Ik vroeg me af: in hoeverre laten we dat landen? Doen we dat onderzoek niet opnieuw? De titel van het stuk actieplan roept hele hoge verwachtingen op. U geeft zelf net aan: we hebben maar heel weinig geld. Ik wil de suggestie ook doen: zouden we het een investeringsplan of in een impulsplan kunnen noemen, ook naar de buitenwereld toe? Omdat we met deze titel als gemeente het heel groot poneren, maar iets heel kleins doen. Hopelijk met een grote impact. Het zit wel in mijn hoofd, omdat ik het met veel anderen heb gedeeld. Dan denk ik: een Actieplan Jongeren Mentaal Welzijn. Dan valt dat misschien sneller

tegen, terwijl we juist trots mogen zijn op wat we doen. Ik dacht nog aan jongeren betrekken. Ik was aanwezig bij de Hackathon en ik heb er een iets ander beeld bij. Het is al anderhalf jaar geleden. Besturen wisselen natuurlijk van studentenverenigingen. Volgens mij is het zinvol om in die samenwerking met die vereniging dat jaarlijks of halfjaarlijks te doen en met elkaar te kijken hoe je die overdracht goed krijgt in die structuur. Graag een korte reflectie van de wethouder daarop. Dank u wel.

01:25:07

Voorzitter: Ik ga door naar de PvdA: mevrouw Gierkink.

01:25:10

Mevrouw Gierkink: Een verhelderende vraag, want de wethouder gaf aan dat die doelgroepen die ik noemde in het plan zitten. Bedoelt de wethouder die ook bij het onderzoeken naar in hoeverre de interventies aansluiten bij de doelgroepen?

01:25:27

Voorzitter: Dank u wel. Wethouder Molema voor de beantwoording van de laatst gestelde vraag.

01:25:36

Mevrouw Molema: Ik zat druk te kijken of ik een 'ja' of 'nee' kreeg op de vraag of die in het onderzoek zit. We gaan kijken hoe we die mee kunnen nemen in het onderzoek. Laat ik dat toezeggen. Er is naar landelijke initiatieven gekeken. De RUG is bijvoorbeeld heel erg betrokken. Die weet welke andere landelijke onderzoeken lopen. Het actieplan lijkt groot. Ik hou zelf heel erg van actieplan, omdat dat ervan uit gaat dat je daadwerkelijk iets gaat doen. Het ene actieplan is wat groter dan het andere. Ik zou die naam niet aanpassen. Vooral hiermee beginnen en volgend jaar kijken hoe het in de praktijk loopt. Het betrekken van jongeren. Het is misschien goed om te weten dat er iemand is aangewezen vanuit het Akkoord van Groningen die zich bezig houdt met mentale gezondheid van studenten. Die heeft structureel contact met alle studentenverenigingen en de besturen daarvan. Daar hebben wij weer contact mee. Het zou vervelend zijn dat wij er als gemeente weer achteraan gaan hobbelen en nog een keer dezelfde vraag gaan stellen. Daarbij maken we vooral gebruik van de gesprekken en de kennis die hij al heeft over waar de behoefte ligt. Op die manier proberen we samen te werken. Ook daar kwam de behoefte uit in de zichtbaarheid en de vindbaarheid van interventies. Dan is het vooral mooi dat je daar samen in kunt optrekken, in plaats van dat je twee keer iets gaat ontwikkelen om de vindbaarheid te verbeteren. We sluiten vooral aan bij de contacten die er al zijn met de studentenverenigingen.

01:27:02

Voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we nu conclusies trekken. Het gaat hier niet om een raadsvoorstel. Dit stuk komt niet bij de raad. Kan ik ervan uitgaan dat er misschien moties of voorstellen komen? Dat kan wel. Zijn er fracties die nu al ideeën hebben voor moties die dat hier willen inbrengen? Een later moment? Ik kijk naar D66. Die kijkt bedenkelijk. Als ze komen zien we dat tegemoet. Dan wil ik iedereen bedanken voor de inbreng en voor uw aanwezigheid, ook op de tribune. Ik sluit hierbij deze sessie. Dank u wel.